

GÁRADA JOUN JA ADÍMUREJABALIN HEBRÉO

Adímurejaali Búngiu lídaangiñe Liraú

¹ Lídan meja dan le sügújalibei, adímurejati meja Búngiu joun binádu wagúbüriugu sarágu weíyaasu luma lídan sarágu luwúyeri, jádaangiñe profétagu, ² guetó, lídoun buri lagúmujoún dan le, adímurejaali woun lídaangiñe Liraú. Lídaangiñe Liraú le, ladúgei uboú, áni rúlaali sun cátei lun. ³ Arúfuda lumúti Liraú Búngiu luweírigun Lúguchi luouúgua, ligía méme Búngiubei, ligía ágüdajabalin sun cátei láu lerérun le gabáfubei. Lárigiñe lachíbuni wafígoun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren lála Búngiu, le Súnti Gabáfu, siélu.

Weíriguti Liraú Búngiu sügú jáu ánjeligu

⁴ Níbinjali Liraú Búngiu lun weírigubei lan jaweí ánjeligu, resíbijali ában ubáraü íñugutimaati jaweí queísi lalágaante queísi Liraú Búngiu. ⁵ Maríñagunti Búngiu ni ában weíyaasu lun ni ában ánjeli.

Niraú amúrü,
rúnaali ubáraü le bun ugúñe,
maríñagun ligía luágu ni ában ánjeli.

Áuba Búguchi,
amúrúme nisáani.

⁶ Ánjeinti dán meja le loúnajaabalin Liraú le ábanrügüti uboúagun, aríñagati.

Judúgua jamá sun náni ánjeligu lun.

⁷ Lariñaga jawágu ánjeligu.

Adúgatina lun ítara jamá náni ánjeligu camá garábali,
adúga áu lun ítara jamá camá wátu geméti,
oúnagüleigu jagía ja esériwidubadina.

⁸ Ánjeinti lun Liraú aríñagati Búngiu ítara.
Búngiu, lúntibei súnwandan bañúurun luágu bála lun
barúeijan,
láu ában úaraguni bagúmadija.

⁹ Jínsiñeti le richáguabei bun, iyéreeguti le wuríbabei bun,
ligía níchugunbei, áu le Bubúngiute, gíbetima ugúndani
bídoun sügú jáu bíbirigu.

¹⁰ Ariñagati gíñe.

Amúrü le Abúremein, lídan lagúmeseja, adúga bumúti
uboú,
láu bújabu badúgei siélu.

¹¹ Lagúmuchuba siélu lúma uboú, ánjein amúrü,
beréderuba lun sun dan.

Liábiba siélu lúma uboú lun laweíyadun quei anáanguni,

¹² babáruchagubaña quei ában daúguaü,
jasáansirúaba quei anáanguni.

Ánjein amúrü, ában mémebadibu, magúmuchunbei bibá-
gari.

¹³ Maríñagunti Búngiu ni ában weíyaasu lun ni ában ánjeli.
Ñurúba lueígiñe noúnwenren darí lun
nagáñeiragüdünibu jawágu báganiñu,
ru náñame bújaburugun.

¹⁴ Sun ánjeligu, espíritugu esériwidutiña lun Búngiu jagía,
oúnajóutiña lun jíderaguniña ja lúnbaña jerésibiruni asál-
baruni lídaangiñe jafígoun.

¹ Queí ítara líña lubeí luweírigun Liraú Búngiu, lúnti lubeí weténiruntima lun ugánu le agáamba wamáalibei luágu, lun madíreirun wamá lueí úma. ² Chourúati lilúrudun Búngiu lé meja íchugúbei joun gürígia jádaangiñe ánjeligu lídan meja ámu dan, áni ja adúraagubalin, madúgün jagía gásu láu, áburujati ligáni Búngiu jawágun láu iríchaü. ³ Gúbuméti wafáyeija luágu wafígoun ánjein moúnigirun wamá oúnwenbun asálbaruni le resíbi wamáalibei lúmagiñe Jesucrístu le Wasálbaragüle. Wabúreme Jesucrístu guánarügü adímurejabei luágu asálbaruni le furúmiñe, lárigiñe, ja agáambubalin, ában jásügüragüdüni woun láu ában achoururuni luágu inárüni lan. ⁴ Núrügüda láali gíñe Búngiu ugánu ligía woun láu buri seíni lúma sarágu buri miláguru lúma láu Sífiri Sándu le líchugubei woun láu amúñegueinarügü luwúyeri ubáfu queísi labúseeruni.

Jesucrístu quei libíriña

⁵ Míchugun lumúti Búngiu ubou líte le uágubei wadí-mureja lábun jagúmadijan ánjeligu, ⁶ lubáragiñe líra, laríñajare tídan Lerérun.

Búngiu, ¿cáteiñeinsan wügúri lun barítaguba lan luágu? ¿Cáteiñein wügúri gouwedaditi badíjeridunbei láu?

⁷ Rúbumuti únabu jaweí ánjeligu luágu murúsun dan, daúguagüda bumúti láu uweíriguni lúma inébesei, ru amúrü ubáfu lun luágu sun cátei le badúgübei,

⁸ rúbumuti sun cátei lábugiñoun lagúmadijan.

Dan lubeíti le líchuguni Búngiu sun cátei lábugiñoun lagúmadijan gürígia, mígirunti ni cáta lun mámabei lan lábugiñe. Láu sun líra, aríja wamúti luágu mámagili lan sun cátei ñúdünti láu le lubeíbei wügúri. ⁹ Ánjeinti lídan Jesucrístu, aríja wamúti lagúnfulirun sun dimúrei le,

ligía meja ában güriǵia le líchugubei Búngiu únabu jaweí ánjeligu luágu murusun dan. Láu luweírin línsiñejabu Búngiu woun, ánjati lun loúnwen Crístu jawágu sun güriǵia, áni guetóti, daúgu líña láu uweíriguni luágu ouweni le lasúfurirubei.

¹⁰ Sun cátei níjein lun Búngiu, áni lídaangiñeti gíñe, áni busénti Búngiu lun gafánran jamá sun lirájüñü lídan luweírigun. Ligía lúnti lubeí buga lasúfurirun Liraú Búngiu, le Jesucrístu, queísi ában güriǵia lun ligíaba lan ában asálbaragülei gumúti láu asúfuriruni.

¹¹ Ja edéregerúabaña jarúma lun Búngiu lúma Liraú le edéregerubaliña ítara, sun jagía ában meme Úguchili—Búngiu. ¹² Ligía úa lubeí nibúsigari lan Liraú Búngiu lun lagúaruniña lamúlenu jáma lítunu dan le laríñagun lun Búngiu, queísi bürúwañu lan tídan Lerérun Búngiu.

Nadímurejaba buágu joun namúlenu jáma nítunu, nerémujaba luágu buweírigun lagánagua adámurini.

¹³ Aríñagati gíñe.

Neménigiduba luágu Búngiu.

Aríñagati gíñe.

Anája, jáma isáanigu ja líchugubaña Búngiu nun.

¹⁴ Ja jasáanigu ában familia, ában meme jítaü jagía, ítara gíñe, wügúri meja gíñe garaúwarügüti Jesúsu, lun meja gayáraabei lan loúnwen, gayára lámuga lagúnrinchaguni lubáfu Máfia le ídaangiñebei liábin ouweni joun güriǵia.

¹⁵ Ítara líña gidá lumuti Jesucrístu janúfude güriǵia, já meja aganoubaña quei idámuni lun anúfudei lueí ouweni.

¹⁶ Masálrágunti Crístu queísi ánjeli lun líderaguniña ánjeligu, salíti queísi wügúri garaúwarügüti lun líderaguniña güriǵia líledi, ja linébaanfaangu Abrahám, ja lúnbaña jafíñerun luágu. ¹⁷ Lúnti líra, gásu meja ítara lúba lan queísi libíriña, lun liábinba lan lun ábanbei lan fádiri

íñutimaati, le úaraguati, láu gudémejabu joun güriǵia, lun gíñe lachífbuni jafígoun güriǵia láu ledéregeragun lúngua luágu gurúwa. ¹⁸ Áni queíti sáfuri lan, áni ouchágualeí Máfia, guetó gayáraati gíñe líderaguníwa lídan le wóuchawagún.

Weírigutimaati Jesúsu lueí Moisés

3

¹ Ítara líña lubeíti, nidújeñu derégeguatiña jóungua lun Búngiu, quei jádaangiñetün lan ja únbaña wájali lan Búngiu lun jaganouün lúma siélu, téni jumá buídu lun Crístu le louñajabei Búngiu, le gíñe fádiri íñutimaati le lánina afíñeni le wawágubei. ² Úaraguati Jesúsu lúma Búngiu lídan sun wadágimanu le únbei lanúadirei, queísi meja gíñe úaragua lan Moisés lídan sun lesériwidun jádan lufámilian Búngiu. ³ Gadúnatimaati Jesúsu uweíriguni sügú láu Moisés ítara quei resíbitima lan le adúgübei ában múna uweíriguni sügú táu múna to ladúgüboun. ⁴ Sun múna adúgarügü lumútu som güriǵia, áni Búngiu adúgübalin sun cátei le níjeinbei. ⁵ Ítara líñáti, úaraguati meja Moisés lídan lesériwidun jádan lufámilian Búngiu queísi ában esériwiduti lun Búngiu, wadágimanu lé meja ladúgübei, ában liyáwa inárüni le lúnbei lasúbudiragüdúniwa lídan dan le lúnbei liábin. ⁶ Ánjeinti Crístu, úaraguati queísi isáani jádan lufámilian Búngiu, áni jádaangiñetiwa família jagía ánjawa derégüdagu méme, ánjawa gíñe affñe darí lúmoun woúnwen, gúndaañu lídan eménigini le wawágubei.

Eméraaguni joun lumútuniña Búngiu

⁷ Ligía lubeíti, lúnti wagáambuni le laríñagubei Sífiri Sándu tídan Lerérun Búngiu.

Ánjein jagáamba le laríñagubei Búngiu ugúñe,
⁸ medéreratá janígi queí meja tedérerun janígi
 magáambaditiña ja oúchagubalin Búngiu lídan fulásu
 mageírawati.

⁹ Lídan bián-wein irúmu le jáubei ñi,
 jóuchagua jamútina binádu jagúbürigu lídan fulásu ligía,
 líña Búngiu,

láu sun aríja jamáni buri cátei le nadúgübei.

¹⁰ Ligía nagáñidunbei jáma güri-gia jagía,
 ába naríñagun. “Súnwandan charárañu jamá tídan janígi,
 májatiña jafálaruni úma le narúfudubei joun.” ¹¹ Ligía
 nagáñidunbei jáma,

ába náfiñurun luágu mebélubaña lan lídoun fulásu lé yebe
 aráanse náalibeí jabá lun jeméragun ñi.

¹² Nidújeñu, toúnigi jumá lueí tedérerun janígi lun
 jadisedun lueí Búngiu le wínwanbei láu mafíñerun jumá
 luágu. ¹³ Lubáragiñe líra, rújuma gurásu júniwagua ságü
 wéyu, sun níjangua lan dan. Toúnigi jumá lueí leyéeda-
 gunün figoú, edéreragüdownme janígi, ¹⁴ lugúndun án-
 jawa ítara méme derégüdagu darí woúnwen lídan afíñeni
 le wawágubei lúmagiñe furúmiñeti, gafánraanbadiwa
 lúma Crístu.

¹⁵ Níjangua dimúrei le, le giñe woúnbei, wagía le wín-
 wanbei lídoun buri dan le.

Ánjein jagáamba le laríñagubei Búngiu guetó,
 medéreratá janígi queí jagúra ja magáambadibaña lun
 Búngiu.

¹⁶ ¿Cátañati agáambubalin lumálali Búngiu, lárigiñe, ába
 jagáñidagüdüni láu luríban jagáburi? Sun ja laságarubaña
 Moisés Ejíptogiñe. ¹⁷ ¿Cáti úma lagáñida Búngiu bián-
 wein irúmu? Jáma ja afígounjabaña, ja oúwegubaña lídan
 fulásu mageírawati, ába ligirúniwa jábu ñi. ¹⁸ ¿Cáti un

láfiñura Búngiu luágu mebélubaña lan lídoun fulásu lé yebe aráanse láalibei joun lun jeméraagun ñi? Joun ja adúraagubalin le lubeíbei. ¹⁹ Ítara líña lubeíti, goúnigi jumá lun jafíñerun meme darí lúmoun jounwen, lugúndun ladúga mafíñeni le jawágubei binádu wagúbürigu, siñá lubeí meja jebélurun lídoun fulásu le aráanse láalibei yebe Búngiu jabá.

4

¹ Guetó lubeíti njeingua béna júnren woun lun gayára lan webélurun lídoun eméraaguni le aráanse láalibei Búngiu woun siélu, lúnti goúnigi wamá, siñádügü liñéin lebélorun ában wadaangiñe, dánme lachúlürün óra lun wounwen. ² Lugúndun apúrichijouáli gíñe ugánu luáguti asálbaruni woun queísigubeirügü joun binádu wagúbürigu, mesériwinti lun ni cáta joun jagáambuni ugánu ligía lugúndun agáamba jamúti, mafíñerunga luágu. ³ Ánjeinti wagía le affíñelibei, wagíaba ebélura lídoun eméraaguni le, le uágubei laríñaga Búngiu.

Ligía nagáñidunbei jáma,

ába náfiñurun joun luágu mebélubaña lan lídoun fulásu le aráanse náalibei yebe jabá lun jeméraagun.

Ítara líña lerérun Búngiu jawágu binádu wagúbürigu. Aráanserúati fulásu lánina eméraaguni joun lúmagiñe wéyu le lagúmuchi Búngiu ladúgüni ubou, ⁴ queísi labúrüdúniwa tídan Lerérun Búngiu luágu lisédün wéyu.

Ába leméraagun Búngiu lídaangiñe sun luwádigimari luágu lisédün wéyu.

⁵ Aríñawagúaya ligía tídan Lerérun tugúya ítara.

Mebélubaña lídoun fulásu le aráanse náalibei yebe jabá lun jeméraagun.

⁶ Láu dimúrei buri le, subúdi wamúti luágu aráanserúañu lan fulásu lánina eméraaguni jabá gürígia, ja binádu wagúbürigu, ja furúmiñebaña agáambeí ugánu lánina asálbaruni, mebélutiña ladúga maffíñeni le jawágubei lun Búngiu. ⁷ Ligía laráanserunbei Búngiu ámu dan lun gayáraabei lan jebélurun iséri gürígia lídoun jeméraagun, lugúndun adímurejati Búngiu lídaangiñe lé meja laríñagubei Davíd sarágu dan lárigiñe, tídan Lerérun Búngiu.

Ugúñe, láu jagáambuni le laríñagubei Búngiu, medéreratá janígi lun.

⁸ Lun jamúga fulásu lan lé meja ñíjin lubeí lanúgaña Josué Israelítagu fulásubei lánina eméraaguni le uágubei ladímureja Búngiu, madímurejaanyati jamúga Búngiu sarágu irúmu lárigiñe jebélurun Israelítagu lídoun jageíra luágu “ugúñe lan dan” lun jagáambuni Búngiu, gayára lámuga jebélurun lídoun jeméraagun. ⁹ Ítara líña lubeíti, níjeingua ában eméraaguni le gumúti joun lánigu Búngiu, ¹⁰ lugúndun le ebéluruti eméraagua lúma Búngiu siélu, eméraaguati lueí luwádigimari ítara quei leméraagun meja Búngiu lueí luwádigimari lárigiñe ladúgüni uboú. ¹¹ Lúnti lubeíti wafíñerun le tímatimaati luágu Jesucrístu lun gayára lan webélurun lídoun eméraaguni siélu, faládügü liñálin ában wádaangiñe jáni já meja mafíñerunbaña jémpulu, ábame lefériDIRUN.

¹² Lugúndun mítaraantu Lerérun Búngiu queísi ában cátei le jiláalibeí, lubáragiñe líra, gabáfuti lun lasáansiraguni wagáburi. Belútu tídoun wanígi queísi ában efeín to biángua tamána, belú tugúya chülú túmoun wawáni lúma wáni espíritu. Furáangugüda tumúti sun warítangun lúma sun wayúmajan, arúfuda tugúya cátañañadiwa lan.

¹³ Úati ni ában gürígia le ladúgübei Búngiu lun gayára lan

larámudagun lueí laríjin Búngiu, furáanguti sun cátei lun, le únbei lúmaba lan wagúsera.

Jesúsu wafádiriñebei le tímatimaati

¹⁴ Jesúsu le Liraú Búngiu, ligía wafádiriñebei le tímatimaati, le belújalibei siélun lun laráramun ligíbugiñe Búngiu abúyeija luágu wafúleisein. Ligía lunti lubeí derégüdagu méme wamá lídan ligáburi wafíñen. ¹⁵ Gayáraati gudémejabu lan Jesucrístu le wafádiriñebei woun luágu wadébilin, lugúndun ligía guánarügü súfuriti sun luwúyeri oúchawaguni quei wagía, mafígounjaanti. ¹⁶ Ligía lúnti lubeí wayárafadun lun Búngiu le jínsiñejabúbei woun, láu afíñeni, lun gudémejabu lan woun, íderagua lówame láu lareíni lídan wemegeirun.

5

¹ Según wagáburi, wagía juríu, ságü ában fádiri le íñutimáabei anúadajouáti wádaangiñe lun ligíaba lan wachúgüdina ligíbugiñe Búngiu, lun gíñe líchuguni edéweejani lun Búngiu lueígiñe joubadina gürígia, lúma adágaragüdüni luágu lifígoun lúma luágu jafígoun jíbiri gürígia. ² Quei débili lan fádiri guánarügü quei furúmieguarügü gürígia, gayáraati gudémejabu lan joun gafígountiña jáma acháragadutiña, ³ áni ladúga lidébilin guánarügü queísi furúmieguarügü gürígia, gásu gíñe ladágaragüdüni luágu lifígoun guánarügü queígubeirügü luágu jafígoun jíbiri gürígia.

⁴ Siñáti ladáagun ában gürígia lúngua fádirime le íñutimaabei láu láni lúngua, Búngiu anúadirubalin, rúleí ubáraü le lun queísi meja lasúseredun lun Aarón lé meja furúmiñeti fádiri le íñutimaabei. ⁵ Ítara líña lasúseredun lúma Crístu, máma ligía íchaagubei lúngua fádirime

íñutimaati láu láni lúngua, Búngiu íchugubalin ubáraü weíriguti le lun quei buga laríñaguni lun.

Niraü amúrü,
rúnaali ubáraü le bun ugúñe.

⁶ Aríñagati gíñe tídan méme líburu to Lerérun Búngiu.

Fádiri amúrü lun sun dan,
le líbe Melquisedéc.

⁷ Dán meja le laganounbei Crístu ya ubouágu, ayú-muraguati meja láu umálali jéreti lúma sarágu águiraü lun Búngiu le gabáfubei lun leséfuruni lídaangiñe ouweni le lúnbei lasúfurirun. Ába lagáambuni Búngiu ladúga derégeguñu líña lan Crístu lúngua lun lugúndan Búngiu.

⁸ Láu sun Liraü lan Búngiu Crístu, chülúti dan lun larú-fuduni lagáambadi láu lawánduni asúfuriruni. ⁹ Nñúbinti lun ábanbei lan asálbaragülei le gumúti láu lasúfurirun, lun gíñe ligíaba lan íchigei asálbaruni le magúmuchaditi joun sun ja nñüdintiña láu le lubeíbei. ¹⁰ Ába lanúgüni Búngiu Crístu quei fádiri íñutimaati líbe Melquisedéc.

Wuríbani le líchugubei lígirúniwa afíñeni

¹¹ Gíbeti lúnti waríñaguni jun luágu Crístu lúma Melquisedéc, jénreenguti laríñawagún furáangu, lugúndun sihá lan gunfaráanda jumáni. ¹² Sügújali sarágu dan lúmagiñe jasálbarun, lúnti jamúga gayáaraajali lan jarúfudajani Lerérun Búngiu joun ámu, áni busén mémegidün narúfudajaniya buri cátei létima ménreengúnbei lídaangiñe Lerérun Búngiu jun. Irájüñügídün lídan jafíñen, queísi irájüñü ja gásubaña játun míligi lubáragiñe jamúga jeígin eígini le dúgüdati. ¹³ Afíñetiña ja buséngiñabaña larúfudajoúniwa cátei létima ménreengúnbei tídaangiñe Lerérun Búngiu joun, ítara jáña quei irájüñü ja gurágiña —úagili gunfaráanda jamáni Lerérun Búngiu buídu. ¹⁴ Ja weínamujañábaña lídan jafíñen, subúditu Lerérun Búngiu

joun buídu, subúdi jameí arúfudajani le buídubei lúmoun le mabuídunbei.

6

¹ Queímoun méme lubeíti wabáruaguóún lídan wasúbudin luágu Lerérun Búngiu, ígira wamámugei arúfudajani le ménreengúnbei libúgürü Crístu lun watúriajani lujúlilin-ágei. Marítagua wamá luágurügü lébu wafíñen, queí buri ligirún binádu igáburi le málati, lúma buri affíñeni luágu Búngiu, ² arúfudajani luágu badísei, líchugúniwa újabu jábulugu affíñetiña, jásaarun jiláaña lídaangiñe ouweni, lúma lagúmujoún lagúseragüdüniña Búngiu güri-gia, ³ queímoun wabáruaguóún lídan wasúbudiruni lujúlilin-ágei Lerérun Búngiu, láu lubáfu wawágu.

⁴Güri-gia ja resíbi jamáalibei larúgounga ában weíyaasu, resíbi jameí Crístu queísi jasálbaragüle, resíbi jameí gíñe Sífiri Sándu, ⁵geféentiña luágu ugúndani le jasándirubei láu jalíjanun Lerérun Búngiu, lúma lubáfu Búngiu le siélubei jawágu ya ubóuagu — ⁶ánjein jíchiga janágan luágun Crístu lárigiñe sun cátei líra, ába jagíribudun jári-goún lídoun binádu jagáburi, siñáalime jaságüri-jan, siñáalime gíñe lánigu jamá Crístu. Lun jamúga jíchuguni janágan luágun Liraú Búngiu lárigiñe jaffíñerun luágu, queísigubeirügü jamúga jádaraguñeinya lan luágu gurúwa, jéjerajaña gíñe láu jagíbugiñe güri-gia. ⁷Güri-gia ja ešbugubaña buídu lúma Crístu, ítara jáña quei múa le achúurubalin júya le áburujabei luágun, ában líchugun múa ligía ában alúbajani buíti joun ja ñadágimeinbalin, ladúga binílaali lán buga Búngiu múa ligía. ⁸Güri-gia ja íchugubaña janágan luágun Crístu, ítara jáña quei múa le ní lumuti lájücha jíyu lúma lagúbüri jíduru, úati ju lan

lun ni cáta. Láburujaba lábun líñaragun Búngiu, ábame lagudún.

Eménigini le adúgübei lun derégüdagu wamá

⁹ Láu sun wadímurejan ítara, nidújeñu jínsiñetiña nun, affñetiwa luágu ítara júba lan queí múa le íchugubei inádiri buíti, áni jibíjubei sun abíniruni le ñúbinbei woun luágu wasálbarun. ¹⁰ Lugúndun úaraguati Búngiu, áni mabúlieidun lubeí le adúga jumáalibei, luma ínsiñejabuni le arúfuda jumáalibei lun láu jíderaguniña jidújeñu luágu affñeni, cátei le anjúnjaguabei adúgei. ¹¹ Busétiwa lun ítara méme lan cáda ában jídaangiñe, arúfudei affñeni le darí lúmoun jóunwen, lun gayáraabei lan jibíjini le jagúrabubei—lun jebélurun siélun. ¹² Mabúseerúntiwa lun jamáqualigudun lídan cátei le lání Búngiu, busén-rügütiwa lun jáyeijani jagáburi já meja affñebaña buídu buídu luágu Búngiu, awánda jameí sun asúfuriruni luágu, ába jerésibiruni le uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan jun.

¹³ Dán meja le laríñagubei Búngiu lun Abrahám luágu labínirubei lan, fiñúti luágu guánarügü líri ladúga úa lan ámu weírigutimáati lueí lun láfiñurun luágu, ¹⁴ ába laríñagun. “Nabínirubadibu sarágu, níchuguba gíñe sarágu adúgawaguni bun.” ¹⁵ Agúrabajati Abrahám láu gurásu, ába lerésibiruni le uágubei laríñaga Búngiu lun. ¹⁶ Dan le jáfiñurun gürígia, luágu ában le weírigutimáati jaweí jáfiñura, áni choúrujaña ligíati ában cátei láu fiñún, úaali ámu cátei lun laríñawagún. ¹⁷ Ligía lachoúrurunbalin Búngiu lerérun láu fiñún, lugúndun busén lan larúfuduni furáangu woun, wagía le lúnbei werésibiruni lalágaante Abrahám, luágu lagúnfulirubei lan lerérun luágu wasálbarun, masáansirunga ni cáta lídaangiñe. ¹⁸ Rúlaali Búngiu lerérun woun, rúleí láfiñurun luágu, bián cátei

ligía, gayáraati weménigidun luágu, ladúga siñá lan leyééjan Búngiu. Áni láu cátei ligía, sun ja ñúbinbaña lun Búngiu lun jasálbarun, gayáraati janúgün gurásu, gayáraati jasúbudiruni le tímatimaati luágu jasálbaruba lan áni jebéluruba siélun. ¹⁹ Ágüdaja lumútu eménigini le wawáni derégüdagu, choúruñu, queísi lágüdajanun oún-guru ugúnein derégüdagu. Choúruwañu líña eménigiruni le wabíjibe buídu buídu, ragúñu líña luágu Búngiu lídan fulásu sándutimáati siélu, ²⁰ le ñíjin lubeí lebélera Jesúsu ában weíyaasu wawágu lun ladáraruni úma wabá. Níjein ñi guetó afádirija wawágu ligíbugiñe Búngiu queísi ában fádiri iñutimáati le líbe Melquisedéc.

7

Jesúsu fádiri líbe Melquisedéc

¹ Melquisedéc le, urúei lídan meja fulásu le gíribei Sálem, lufádirinein gíñe Búngiu le iñutimáabei. Dan le lagíribudunbei Abrahám wuríburugugiñe lárigiñe lagáñeiruni wuríbu jawágu urúeigu, ába láfuridun Melquisedéc lubároun, ába labíniruni, ² ába líchuguni Abrahám ában lídaangiñe cáda díisi lídaangiñe le lagáñeirubei lídan wuríbu lun. Míni lan íri Melquisedéc lídan furúmiñeti cátei, “urúei richáguati” queí mejati lurúeite lubeí Sálem, áni “darángilau” míni lan Sálem, ítara líña lubeíti “lurúeite darángilau” Melquisedéchei. ³ Ibídiñewati ca lan lagúbüriegubaña, ibídiñeti gíñe ca lan linébaanfaangubaña, ibídiñewati ni cáta libúgürü lagúriajóun ni libúgürü loúnwen, liyáwa Liraú Búngiu ligía, ában fádiri lun sun dan.

⁴ Aríja jumeíti luágu weírigu lán meja Melquisedéc. Abrahám guánarügü lé meja binádu wadúje, rulumuti ában lídaangiñe cáda díisi lun lídaangiñe le lagídarubei

jawéi urúeigu lídan wuríbu. ⁵ Según lilúrudun Moisés, fádirigu ja linébaanfaangu Leví lúnti jagúburajani ában lídaangiñe cáda díisi jámangiñe gürígia lídaangiñe sun cátei, láu sun jadújeñu jamá, linébaanfaangu Abrahám jáledi. ⁶ Ánjeinti Melquisedéc, láu sun máma lan linébaanfan Leví, agúburaja lumúti ában lidíisin cátei lueí Abrahám, lé buga erésibirubalin dimúrei lúmagiñe Búngiu. Ítara líña labíniruni Melquisedéc Abrahám, ⁷ áni siñáti lasígeneruni ni ában luágu weírigutima lan le abínijabei sùgú láu le abínirúabei. ⁸ Ya wádan, fádirigu ja erésibirubalin cáda lidíisin cátei, wügúriña gouwedaditiña, ánjeinti luágu Melquisedéc, tadímurejan Lerérun Búngiu luágu quei luágu ában le wínwangili. ⁹ Áni gayáraati laríñawagún luágu Leví jáu sun fádirigu ja linébaanfaangu ja agúburajabalin cáda lidíisin cátei guetó, luágu fáyei jamáni gíñe lun Melquisedéc lídan óra le lafáyeirunbalin Abrahám lun, ¹⁰ lugúndun lídan ában oúbaü, barú lumutiña buga Abrahám linébaanfaangu ja magúriajoungiñabaña lídan lúgubu dan le lafuridunbei Melquisedéc lubároun.

¹¹ Jádaangiñe fádirigu ja linébaanfaangu Leví jerésibirei Israelítagu lilúrudun Moisés, áni Aarón furúmiñetibei jafádirin. Gürígia ja afálarubalin lúrudu ligía, lun jamúga gayára lan jasálbarun le tímatimaati lueígiñe, memégeirunwali jamúga lachúlaagun ámu fádiri, máma líbe Aarón, líbe Melquisedéc. ¹² Lugúndun dan le liábin fádiri lídaangiñe ámu adúgawaguni, sáansiwati gíñe lúrudu lé buga lábugiñebei lafádirija. ¹³ Wabúreme Jesucrístu, queísi fádiri lídaangiñe ámu adúgawaguni queísi Melquisedéc, sáansiguati gíñe lúrudu le lábugiñebei lafádirija. Taríñajare Lerérun Búngiu luágu lídaangiñeti lan ámu liraú Israel lueí

Leví liábin Crístu —ában adúgawaguni le úagilibei ni ában jádaangiñe afádirijati. ¹⁴ Lugúndun subúdiwati buídu luágu jádaangiñe lan linébaanfaangu Judá liábin Wabúreme Jesucrístu, áni maríñagunti Moisés ni cáta jawágu adúgawaguni ja dan le ladímurejaanbei jawágu fádirigu.

¹⁵ Áni furáangutimáati le dan le liábin Jesucrístu lun lafádirijan queísi Melquisedéc, ¹⁶ máma láu ában lúrudu le aríñagubei cába lan ídaangiñe adúgawaguni liábin, liábin lun fádiribeí lan lugúndun gabáfu lan lun labágaridun lun sun dan. ¹⁷ Niján le laríñagubei Búngiu luágu Jesucrístu.

Ában fádiri amúrü lun súnwandan, le líbe Melquisedéc.

¹⁸ Gumúguati lubeíti binádu gumádi le lilúrudunbei Moisés, le lábugiñebei jafádirijan Levítagu, lugúndun nírein lan mégeiti luágu, ¹⁹ mabáfuti lúrudu ligía lun lasálbaruniña gürígia lídaangiñe jafígoun. Lewéñeguati, níjein ában iséri aráanseruni le buítimaati, le ídaangiñebei gayára lan wayárafadun lun Búngiu.

²⁰ Áni láu ában fiñún ladúgei Búngiu aráanseruni le lun Jesúsuba lan wafádiriñe. ²¹ Ja jíbiri fádirigu, máfiñu-runwati dan le líchugunbei jafúlasun joun, ánjeinti luágu Jesúsú, le láubei fiñún líchugúa lufúlasun lun, laríñajare tídan Lerérun Búngiu.

Áu Búngiu le Abúremeinbei, fiñújadina bun, masáansiragun nubeí narítangun.

“Ában fádiri amúrü lun súnwandan, le líbe Melquisedéc.”

²² Ligía Jesúsú lubeí ahoúrurubei ában darádu buítimaati lueí le furúmiñeti. ²³ Já meja jíbiri fádirigu, chülútiña agíbedagua lugúndun quei ába lán buri jóunwen, siñáti jasígirun, ²⁴ ánjeinti Jesúsú, quei moúnwen

lan, másügürünbei lifsiute queísi fádiri lúmoun ámu. ²⁵ Ligía gayára lubei lasálbaruniña ja ayárafadubaña lun Búngiu lídaangiñe le tímatimaati lun súnwandan, lugúndun gabágariti súnwandan lun layúmuragun lun Búngiu jawágu.

²⁶ Jesúsu lubeíti fádiribei íñutimáati le wabúseerúbei. Jarúma ligía, úati wuríbani lídan, ni figou, máma ligía ában jáma gafígountiña, iñurúa ligía íñutima luei sun cátei siélu lun lañúurun lúma Búngiu. ²⁷ Mítaraanti quei jíbiri fádirigu íñutimaatiña ja gásubei jáfarun anímaalu lun jadágaragüdüniña quei sacrificsiu ságü wéyu, furúmiñe luágu jafígoun guánarügü, lárigiñe luágu jafígoun jíbiri güriña. Lubáragiñe líra, adúga lumúti Jesúsu sacrificsiu ábanrügü weíyaasu dan le líchaagunbei lúngua lun loúnwen luágu jafígoun güriña. ²⁸ Wügüríña ja débilibaña, jagía líchugubaña lilúrudun Moisés queísi fádirigu, ánjeinti lárigiñe lidáani lúrudu, ába láfiñurun Búngiu luágu Liraú lun ladúgüni fádirime, le buídubei adúgün le gumúti lun súnwandan.

Jesúsu búyei lun ában iséri darádu

8

¹ Le buítimaabei lídaangiñe sun le waríñagubei, luágu ítara líña lan wafádirin le íñutimaabei, áni ñurújali lueígiñe loúnwenren Búngiu siélu, ² áni lesériwiduña queísi fádiri lídan fulásu le sándutimáabei le ladúgübei Wabúreme Búngiu yágüta siélu, máma fulásu le sándutimáabei le jadúgübei güriña ya ubouágu. ³ Sun fádiri íñutimaati líchugúniwa lun líchugun edéweejani lúma adágaragüdüni lun Búngiu, ligía gásu lubei gíñe níjein lan som cátei lúnti ladágaragüdüni Jesucrístu lun Búngiu. ⁴ Lun jamúga yáñein lan Jesucrístu ubouágu,

mámañein jamúga fádiri, lugúndun añájeingua fádirigu adágaragüdütiña le uágubei laríñaga lilúrudun Moisés.

⁵ Fádirigu ja, jadúgüni jawádigimari láu buri cátei le liyáwarügüti lé buri siélubei. Subúdi wamúti luágu iyáwaü lan, lugúndun le lubábei ladúgünun Moisés lúban Búngiu, ába laríñagun Búngiu lun. “Adúgabeítia sun cátei queísi iyáwaü to narúfuduboun bun luágu wúbü.”

⁶ Weíriguti lafádirijan Jesucrístu sügú láu jafádirijan fádirigu ubouágu, queísigubeirügü buítima lan darádu le uágubei labúyeija lúma Búngiu luágu jáni güirígia fuleísei ubouágu, áni buítimaati cátei le líchugubei iséri darádu ligía.

⁷ Lugúndun lun jamúga meja buídu lan furúmiñeti darádu le gumúti, le ladúgübei Búngiu jáma binádu wagúbürigu lídaangiñe Moisés, memégeirúnwati jamúga ábanya libíaman darádu. ⁸ Magúndaatí buga Búngiu laú furúmiñeti darádu ladúga mabáfu jamá binádu wagúbürigu lun jagúnfulirun lúma darádu ligía. Ába laríñagun tídan Lerérun.

Laríñajare Jabúreme Búngiu. Lachúlürüba wéyu lun nadúgün iséri darádu jáma buri linásiñun Judá lúma Israel.

⁹ Mítaraanbei quei darádu le nadúgübei jáma binádu jagúbürigu

le wéyu le nárügüdünbalin jájabu lun naságaruniña Ejíptogiñe,

magúnfulirun jamúti meja nidáradun ligía,

ligíati nígirunbáliña jóungua, líña laríñagun Búngiu.

¹⁰ Niján darádu le lúnbei nadúgüni jáma linásiñun Israel lárigiñeme buri wéyu ligía, líña laríñagun Jabúreme.

Níchugubei nugúmadin lídoun jarítangun,
ábame nabúrújani tídan janígi.

Áubati Jabúngiute, jagíame nánigu.

¹¹ Memégeirúnwabei lun larúfudajóuniwa nuágu,
maríñagunbei wügúri ni lun lidúje ni lun libíri lun
jasúbudiruni Búngiu le Jabúremebei,
lugúndun jasúbudirubadina súngubei,
lúmangiñe le ñúraütimaabei darí lúmoun le weíritimaabei
jádaangiñe.

¹² Ferúduna nubeí wurfbani le jadúgübei,
nabúlieidubei jaffgoun lun sun dan.

¹³ Adímurejaali ligía Búngiu luágu ában iséri darádu,
rúlaalírrügü líña le furúmiñeti quei binádu, áni cátei le
binádujalibei, mayúsurunwadügüyaali.

9

Lúban Búngiu to ubouáguna túma Lúban Búngiu to siéluna

¹ Lídan meja le furúmiñeti darádu le ladúgübei Búngiu
jáma binádu wagúbürigu, rulumuti meja gumádi joun
ída lúba lan jájuduragun lun, ñíñoun gíñe ában múna
to sánduboun ya ubouágu to lúbanboun Búngiu. ² Ítara
líña ligáburí taráanserún múna tugúya. Múnada, ñíñein
bián rúmu, lídan furúmiñeti rúmu le gíribei Fulásu Sándu,
ñíñein lébu sanúdelu lúma dábula le ñí tubei fein to
biníwaboun. ³ Ñíñoun ában bélu labádinagua bián rúmu
ligía, Fulásu le Sándutimáabei líribei libíaman rúmu.
⁴ Lídan rúmu ligía, ñíñein ában latárü gólu lun lágu-
dajoun cupáli ñi, túma bágüsi to lánina darádu, gólu
sun touba. Turágeirugu bágüsi tugúya, ñíñein ában
ágeidinaú gólu le gádaanbalin efgini le gíribei maná,
ñíñein gíñe luwénwen Aarón le ájüchagubei, lúma dúbü

le uágubei labúrjioúa díisi gumádi le líchugubei Búngiu lun Moisés. ⁵ Tougiñe bágüsi tugúya, ññoun jayáwa querubínes, ja queísigubeirügübaña ánjeligu, arúfuda jamúti querubínes jagía luágu ñññein lan Búngiu lídan fulásu ligía. Darúguatiña táu bágüsi tugúya, le ñí lubei ferú dunawa lan figoú, láu jarúna. Mabúseerúntiwa wadí-murejan sarágu luágu buri cátei le guetó.

⁶ Aráanseñu líña buri cátei ítara, belútiña fádorigu lídoun Fulásu le Sándubei ságü wéyu lun jafádirijan. ⁷ Ánjeinti lídoun Fulásu le Sándutimáabei, fádori rügúñein íñutimáati ebélura ññjin ában weíyaasu lídan irúmu, áni dan le lebéllurun, gásu lanúgün játa anímaalu lun ladágaragüdün luágu lífígoun guánarügÜ lúma luágu jafígoun gürígia. ⁸ Láu cátei le, larúfudajaña Sífiri Sándu woun luágu sun lan seríwigili lan Fulásu le Sándubei lúma buri sun igáburi le adügúbei ñi, madárarúngili úma lídoun Fulásu Sándutimáati. ⁹ Sun igáburi lé meja adügúwabei lábugiñe binádu lidáradun Búngiu, liyáwa iséri lidáradun Búngiu wáma le seríwigilibeí lídan dan le. Cátei lé buri meja íchugúbei lun Búngiu, lúma cátei le adágarawagüdúwabei lun lábugiñe binádu darádu, siñáti meja larúmadagüdünun jawáni ja agúnfulirubaña lúma Búngiu ítara. ¹⁰ Lúru du buri lánina binádu darádu luágu jagúnfulirun lúma Búngiu, luáguti eígini le lúnbei jeígin gürígia, uníñein le lúnbei játuni, lúma buri igáburi lánina arúmaduni, mabuíduragüdün lumútu buri cátei líra uwáni, lúntirügü lesériwidun darí lasáansiruni Búngiu sun cátei láu liábin Crístu.

¹¹ Láu liábin Crístu, guetó ligía fádori íñutimáabei luágu iséri darádu le íchugubei ubuíduni woun sügú láu le binádubei. Lúban Búngiu le ñí lubei lafádirija, buíti-maatu sügú táu tó meja ubouáguboun. úati mégeiti

tuágu, ladúga máma jadúga güriúgia múna to siéluboun, to uáguboun nadímureja. ¹² Belújali Crístu lídoun Fulásu Sándutimáati siélu le ñí lubei Búngiu, máma lun ladágaragüdün játa gábara jáma bágasu ñúbürigiña luágu jaffigoun güriúgia, dagágüda lumúti líta guánarügü. Láu ábanrügü lebélorun, ligía ibíjaali asálbaruni magúmuchaditi woun. ¹³ Inárüni luágu lábugiñe lan binádu darádu, gabáfuti meja játa bágasu jáma gábara, lúma jabáligin bágasu ñúbürigiña, lé buri áturawagúbei jawágun ja marúmanbaña, lun ledéregeruniña lúma lun larúmadagüdüniña boúgudigiñe jabíti ligíbugiñe Búngiu. ¹⁴ Áni ánjein ítara líña lubeí, jgúbumégia gabáfutima lan líta Crístu! Lídaangiñe Sífiri Sándu le magúmuchadibei, rúguati Crístu lúngua lun Búngiu quei ában adágaragüdüni luágu waffigoun le úati dáseiti luágu, áni jarúmagüda lumútu líta wawáni, gidá lumútiwa lídaangiñe lidíjeri arítaguni luágu wagúnfulirun lúma binádu darádu, adúga lumútiwa lun wabúseerun wesériwidun lun Búngiu le wínwanbei.

¹⁵ Ligía Jesucrístu lubeí búyeibei lun ában iséri darádu le adúga láalibei Búngiu wáma. Loúnwenbei Crístu lun ferúdwawa lan figou le adügúbei lábugiñe binádu darádu, lun gíñe ja lan únbaña wájali lan Búngiu lun lánigu jamá, gayára lámuga jerésibiruni labínirun Búngiu le laríñagubei luágu líchugubei lan queísi alágan. ¹⁶ Lugúndun dan le líchugun ában güriúgia lújabu árigi tuágu ában gárada luágu alágan, mabáfutu gárada tugúya darí lun lasúbudirúniwa luágu jiláali lan güriúgia ligía. ¹⁷ Mebégitu gárada tugúya dan le wíngwángili güriúgia ligía, darí dan le jiláali. ¹⁸ Ligía gíñe láu lubeí léserun jítaü ladügúwa furúmiñeti lidáradun Búngiu jáma lumú-tuniña. ¹⁹ Subúdigüda lumúti Moisés sun lugúmadina lúruudu joun sun güriúgia, lárigiñe, ába lanúgün gamísa

funátu lúma lilímun isópo, ába ladúdüragüdüni lídan dúna lúma játa bágasu ñúbürigiña jáma gábara, ába labájichagunun lilíburuna lúruđu jáma gíñe sun güri-gia. ²⁰ Ábati laríñagun joun. “Niján jítaü le achoúrurubalin lidáradun Búngiu júma.” ²¹ Bajígua lumútu gíñe Moisés Lúban Búngiu lúma sún buri cátei le ayúsurubei lídan jájuduragun lun. ²² Según lúruđu ligía, jarúmagüdüwati sun líbe-ágei cátei láu jítaü, áni úati ferúduñawa lan figóú ánjein úa láwiyurun jítaü.

Lachíbuni loúnwen Crístu wafígoun

²³ Busénwati lubei mejati ladágaragüdüniwa játa aní-maalu lun larúmadawagüdüñ buri cátei le, sun líra, iyáwaü rügüñein lun cátei le inárüñiti le siélubei, le ñí tubei Lúban Búngiu tímatimaatu, áni busénwati ladágaragüdüniwa jítaü le buídutimaati sügú láu játa aní-maalu luágu cátei lánina siélu. ²⁴ Mebéluñti Crístu tídoun Lúban Búngiu tugúra to jadúga wügüriña ya ubóuagu, to meja tiyáwarügüboun Lúban Búngiu to tímatimaatu siélu, siéluñ méme lebéluñ, le ñí lubei larúfudagua lúngua guetó ligíbugiñe Búngiu lun lafádirijan luágu wafúleisein. ²⁵ Belúti fádiri íñutimaati le juríu lídoun Fulásu Sándutimaati ában weíyaasu lídan irúmu lun ladágaragüdüñ jítaü le máma líta, ánjeinti Crístu, míchaagunti lúngua quei adágaragüdüni sarágu weíyaasu lun lachíbuni figóú. ²⁶ Lun jamúga ítara líña lan, gásu jamúga loúnwen sarágu weíyaasu lúmagiñe ladügún ubóú. Masúsereduntí ítara, lubáragiñe líra, dan le lagúnfuliruña lán buri dan, chülúguaali Crístu ábanrügü weíyaasu, íchaagueina lúngua lun lagídaruni figóú. ²⁷ Ítara quei sun lan güri-gia lúñti lan jóunwen ábanrügü weíyaasu, larígiñeme ábame jagúserawagüdüñ, ²⁸ Ítara líña gíñe líchaagun

Crístu lúngua ábanrügü weíyaasu lun lagídaruni jafígoun gürígia. Lachúlürüba wéyu lun lagíribudun Crístu uboúa-gun, mámaalime lun lagídaruni figoú liábin, liábinba lun lanúgüniña sun ja agúrabubalin liábin siélnun lun jabíjini sun cátei lánina jasálbarun.

10

¹ Lilúrudun Moisés liyáwa rügüñein méja buri cátei buíti lé meja lúnbei lanúgüni Crístu joun gürígia, le lásiñerubei lúrudu íchiga joun. Ja lubeíti ayárafadubaña lun Búngiu lídaangiñe játa anímaalu le adágaragüdúwabei lun Búngiu según lilúrudun Moisés, lé buri adágaragüdúwabei ságü irúmu, siñáti meja jadáriruni jabuídurun le gumúti ítara. ² Lun jamúga gayára lan labuíduragüdüniña lúrudu le gumúti ligíbugiñe Búngiu, ába jamúga madügúnjali lan adágaragüdüni buri le, lugúndun ja adügübalin, láu jamúga jarúmadun ában weíyaasu lídaangiñe jafígoun lun súnwandan, masándiragunjaña jamúga jóungua láu dúru luágu figoú. ³ Seríwiti adágaragüdüni buri le lun larítaguagüdüniña luágun jafígoun ságü irúmu, ⁴ quei siñá lubei lagídaruni játa bágasu lúma játa gábara figoú.

⁵ Ligía laríñagunbei Crístu lun Búngiu dan le lebélurun-bei uboúagun.

Mabúseerúntibu adágaragüdüni ni anímaalu íchugúti
bun,

aráanserügütibu ában úgubu nun lun nedéregeruni bun.

⁶ Magúndaantibu láu buri jagudún anímaalu luágu latárü
bun,

ní buri láu adágaragüdüni lun ladáuragun figoú.

⁷ Ábati naríñagun. “Ñúbinjadina uboúagun lun nadúgüni
bugúndan, Nubúngiute,

ítara queísi бүрүүwañu líña lan nuágu tídan Berérun.”

⁸ Furúmiñe, laríñaga luágu mabúseerun lan Búngiu, magúndan ligía, láu adágaragüdüni, ni jáu anímaalu íchugúti lun, ni anímaalu gudáwati luágu latárü, ni adágaragüdüni lun ladáuruni figoú, láu sun lán buri cátei le uágubei laríñaga Búngiu lídaangiñe Moisés joun güri-gia lun jadúgüni. ⁹ Laríñaga Crístu lárigiñe. “Ñúbin-jadina lun nadúgüni bugúndan, Búngiu.” Laníchigu líra, ñúbinjali Crístu uboúagun lun lagúmuchaguagüdüni igáburi le ladágaragüdüniwa anímaalu, lun líchaagun lúngua lewéñegua. ¹⁰ Ligía lugúndanbei Búngiu, lun larúmadagüdüniwa ligíbugiñe láu loúnwen Jesucrístu ában weíyaasu lun sun dan luágu wafígoun.

¹¹ Sun fádirigu juríu, ságü wéyu jadúgüni buri ában méme adágaragüdüni, láu sun siñá lan lagídaruni adágaragüdüni ligía figoú. ¹² Ánjeinti Jesucrístu, ában rügúñein weíyaasu líchaagun lúngua luágu figoú lun sun dan, ábati lagiribudun siélun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu. ¹³ Níjein ñi guetó agúrabaja líchuguniña Búngiu láganiñu lábugiñoun lubáfu. ¹⁴ Láu loúnwen ában-rügü weíyaasu, ába labuíduragüdüniña lánigu Búngiu, le gumúti, lun sun dan. ¹⁵ Choúru lumúti gíñe Sífiri Sándu cátei méme ligía woun, lugúndun laríñaga le laríñagunbei Búngiu.

¹⁶ Darádu le lúnbei nadúgüni jáma lárigiñeme buri wéyu ligía, ítara lúba, líña laríñagun Búngiu.

Níchugubei nugúmadin tídoun janígi,

ábame nabúrüdüni jarítangunrugu.

¹⁷ Lárigiñe laríñaga.

Marítagundügúyaadináme luágu jafígoun ni luágu wuríbati buri le jadúgübei.

¹⁸ Dan lubeíti le ferúdunawaali figoú lun sun dan, memégeirunwali ámu adágaragüdüni luágu figoú.

Lúnti wayárafadun lun Búngiu

¹⁹⁻²⁰ Ligía lubeíti nidújeñu, láu loúnwen Crístu luágu wafígoun, gayáraajali wayábin ligíbugiñe Búngiu manúfudeiga. Úaarú bélu lun teréderuníwa lueí webélurun lídoun Fulásu le Sándutimáabei, le ñí lubei Búngiu, gidá lumutu Crístu bélu tugúya láu loúnwen. Junrénti ában iséri úma woun lúmoun Búngiu, ában úma le anúgübalíwa lídoun ibágari magúmuchaditi. ²¹ Jesúsú wafádiriñebei íñutimaati tídan Lúban Búngiu siélu, ²² ligía lúnti lubeí wayárafadun lun Búngiu láu tarúma wanígi, lúma láu sun wafíñen derégüdagu luágu. Jarúmagüda láaru wanígi lun masándiragun wamá woúngua láu dúru luágu figoú lárigiñe lachibúniwa, badíseijadiwa láu dúna jarúmati. ²³ Ítara méme wamá derégüdagu lídan wafíñen, masáansiragúnga, lugúndun gayára lan wemenigidun luágu Búngiu lun lagúnfuliruni lerérun lun líchuguni ibágari magúmuchaditi woun. ²⁴ Lúnti gíñe wáfaagun wíderaguniña wíbirigu lun jínsiñejabu jamá, lúma lun jadúgüni le buídubei. ²⁵ Moún lumuti wafálaruni jémpulu jáni ja jéchubaña lun mídin jamá lídan wadámuridagun, wagía affíñetiña, le lúnbei wadúgüni, lun wíchugun gurásu joun wíbirigu, guetótima láu aríja wamáni luágu yaráfaali lan luwéyuri Wabúreme Jesucrístu lun lagíribudun uboúagun.

²⁶ Lugúndun ánjawa affígounja láu wíchuguni wanágan luágu Crístu lárigiñe wasúbudiruni luágu ligía rügúñein lan agídarei figoú, úaali ámu luwúyeri lun wasálbarun lídaangiñe wafígoun. ²⁷ Ában rügáli cátei lun wagúrabajani, lun lagúseragüdúniwa Búngiu láu ában lanárime

igáñi, ábame wagúnrichawagún jáu sun jíbiri láganiñu Búngiu lídan wátu geméti. ²⁸ Dan le ladúraaguni ában gürígia lilúrudun Moisés, áni añájein biáma o úruwa geféentiña luágu, ába larínagun lilúrudun Moisés luágu lúnti lan loúnwen gürígia ligía, magúdemejabuti lúrudu lun. ²⁹ Weíritimaati súfuri le jadúnabei ja mebéresenbaña láu Liraú Búngiu, mebéresen jagía láu líta, anába jameí Sífiri Sándu le jínsiñejabubei joun. Líta Jesucrístu, ligía achoururubalin lidáradun Búngiu wáma, le adügüwaliwa jarúma ligíbugiñe. ³⁰ Subúdi wamúti ligáburu Wabúreme Búngiu le arínagubei. “Áu le lúnbei labeíchaguniña gürígia, áu le lúnbei lafáyeigüdüniña luágu jafígoun.” Aríñagati gíñe. “Nagúseragüdübaña numútuniña.” ³¹ ¡Fugíabu gürígia le uágunti láburuja ligáñi Búngiu le wínwanbei lun sun dan!

³² Jarítagua jumá luágu buri wéyu le sügüjalibei dán meja le jerésibirubalin larúgounga luágu Jesucrístu. Weíriti meja jasúfurirun lídoun meja dan ligía, áni awánda jumúti sun cátei láu gurásu. ³³ Añájein jídaangiñe, anabúatiña, ouserúa jagía wuríba ligíbugiñe guríriguau ladúga jeíbugun lúma Crístu, jíbiri, súfuritiña ladúga gamádagua jamá jáma ja wuríbabaña ouserúniwa. ³⁴ Gudémejabutün meja joun ja furísunrugubaña, ásta láu ugúndani ígiraguagüdatün júngua lun lagídarún le júmabei jueí, subúdiñu jumeín luágu níjein lan cátei júma siélu le buítimaati, le siñábei lagídarún jueí. ³⁵ Guetóti, meféridira jumeín lubeíti jeménigi luágu Búngiu, lugúndun jerésibiruba lan ában oúnwenbun afáyeiragülei siélu. ³⁶ Gagúraasun jumá, lun lárigiñeme lan jawánduni asúfuriruni queísi labúseerun Búngiu, gayára lámuga jerésibiruni le lúnbei líchuguni Búngiu jun, siélu. ³⁷ Tariñajare Lerérun Búngiu luágu lagíribudun Crístu ubouágun.

Málüjali ánjein ñúbin le lúnbei liábin,
madárasarunbei sarágu dan.

³⁸ Le nerésibirubei queísi richáguati nigíbugiñe, labágariduba láu lafíñerun nuágu, líña laríñagun Búngiu.

Ánjein lefériDIRA lafíñen, magúndaanbadina lúma.

³⁹ Wagía, mítaraanbádiwa queí güriGIA ja eféridirubalin jafíñen luágu Búngiu, ába jeféridirun, wasígiruba láu sun wafíñen luágu daríme wounwen, belú támuga wawáni siélun.

Luáguti afíñeni

11

¹ ¿Cáteigi afíñenibei? Afíñeni, achoúrurúni le gumúti luágu wabíjibeí lan le wagúrabubei, lúma wachóúruruni le gumúti luágu nírein lán buri cátei láu sun maríjin wamáni. ² Niján luwúyeribeí meja jafíñen jádaangiñe binádu wagúbürigu luágu Búngiu, ába lagúndaarun jáma.

³ Láu wafíñen, wasúbudirei luágu Búngiu lan adúgübalin uboú láurügü lerérun, le lubeíti uboú le waríjubei guetó, máma lídaangiñe cátei lé meja arijúabei ladügúwa.

⁴ Láu lafíñen Abél, dagágüda lumúti le labúseerúbei Búngiu sügú láu le ladágaragüdübei Caín, ligía lerésibirunbalin Búngiu queísi richáguati, ába lerésibiruni ladágaragüdün lun. Láu sun lubeíti jilá lan Abél, nijángua luwúyeri lafíñen queísi jémpulu woun.

⁵ Láu lafíñen Enóc, lanügúwa siélun moúnwenga, áni madárirúnwati lúgubu lugúndun barú lani meja Búngiu. Áni taríñajare Lerérun Búngiu luágu, luágu lubáragiñebeí lán meja lanügún Enóc, gúndan lan Búngiu láu ya uboúagu. ⁶ Ánjeinti wagía, siñáti gúndan lan Búngiu wáu

ánjein maffínen wabeí luágu, lugúndun lun wayárafadun lun, gásu waffínerun luágu nijein lan áni líchuguba jafáyeiruája ja áluajabalin.

⁷ Láu laffínen Noé, dan le lawísarunbalin Búngiu luágu ladágaruba lan ában oúnwenbun gúnran, láu sun maríjiñajagili lan gúnran, ába ladúgüni le lubeíbei Búngiu, ába ládaragun ában oúnwenbun ugúnein lun lasálbarun jáu lufámilian. Arúfuda lumúti laffínen Noé oúnwenbun maffíneni le jawágubei jíbiri gürígia ubouágu. Ába lanúgüni Búngiu Noé queísi ában wügúri richáguati lúma, luágu laffínen.

⁸ Láu laffínen Abrahám, dan le lagúarunbei Búngiu lun lun lígiruni lageíra lun lídin lídoun ámu fulásu le lúnbei láni lan, ába ladúgüni le lubeíbei Búngiu, ába láfuridun lageíragiñe, ibídiñounga lun jalíñounbei lan. ⁹ Ába laganouñ lídan iséri fulásu ligía, láu sun teréncha lan ñi, ladúga laffínen luágu lerérun Búngiu lun luágu líchugubei lan fulásu ligía lun. Laganouá tídan múna adügútu láu jára anímaalu, ligía méme gíñe jadúgübei Isáac, le liraú, lúma Jacób, le libári, ladúga jalágaante lan fulásu ligía lúmagiñe Búngiu. ¹⁰ Adúga lumúti Abrahám sun líra ladúga agúrabaja lan lebélorun lídoun lubuídun ubúругu siélu le ladúgübei Búngiu, le adúrarubei lun sun dan.

¹¹ Láu gíñe taffínen Sára, láu sun meja weíyaaru tan lun tagáraüdü, resíbi tumúti ubáfu lúmagiñe Búngiu lun tagáraüdü, garaútu ában irájü ladúga taffínerun luágu lagúnfulirubei lan Búngiu le laríñagubei. ¹² Láu sun lubeíti weíyaali lan Abrahám lun garaú lan, ñúbinti lun ganébaanfaangubei lan sarágu, quei warúguma ja

siélubaña, quei gñe lágu buri ságoun le lárubei béya le siñábei labájüdün.

¹³ Jiláguatiña Abrahám jáma lirájüñü láu jaffñen luágu Búngiu, merésibirunga jameí sun le uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan joun, subúdi jamúti luágu lídaanme lan dan le lúnbei liábin, lagúnfuliruba lan Búngiu láu lerérun, ába jagúndaaragun luágu. Subúdi jamúti luágu máma lan jageíra ubou le, jayábin rügúña ebéluja queísi teréncha ya. ¹⁴ Gürígia ja arítagubaña ítara, arúfuda jamúti luágu jáluaja mémeña lan ában ageíraü lun jageírame. ¹⁵ Lun jamúga fulásu lan le ñígiñe lubei jáfurida ageíraübei le jáluajabei, gayáraayati jamúga jagíríbudun járigoún ñíjin. ¹⁶ Ában buga ageíraü buíti-maati jabúseerúbei, ageíraü le siélubei. Ladúga níjein lan jarítangun luágu cátei le lánina siélu, ligá úa lubei nibúsigari lan Búngiu lun Jabúngiutebei lan, ába laráanserun ában fulásu joun siélu.

¹⁷ Dán meja le loúchagunbalin Búngiu Abrahám láu laríñagun lun lun láfaruni liraú le Isáac jilágubei lun ladágaragüdüni lun, affñe mémeti luágu Búngiu, rúguatí yebe lúngua lun ledéregeruni liraú le ábanrügüti, ¹⁸ láu sun aríñagaali lán buga Búngiu lun luágu sarágubaña lan linébaanfaangu lídaangiñe Isáac. ¹⁹ Subúdirügü liñáali Abrahám luágu gabáfu lan Búngiu ásta lun lásaaragüdüni Isáac lídaangiñe ouweni, áni ítagaraúyebe ladúgüni Búngiu láu líchuguni Isáac lárigoún lun Abrahám lubáragiñe yebe láfaruni.

²⁰ Affñeti Isáac luágu ladúgübei lán Búngiu le laríñagubei, ába laríñagun joun lirájüñü ja Jacób luma Esaú luágu labínirubaña lan Búngiu lídan dan le lúnbei liábin. ²¹ Lau láffñen Jacób, dán meja le louwe lan, biní lumuti cáda ában jádaangiñe lirájüñü José, ába

ladímurejan luágu luweírigun Búngiu, ragúñu luágu lígiri lubádun. ²² Láu lafíñen José, lubáragiñe loúnwen, aríñagati luágu jáfuriduba lan Israelítagu Ejíptogiñe, aríñaga ligía lun janúgüni lábu jáma dánme le jígiruni fulásu ligía.

²³ Láu jafíñen lagúbürigu Moisés, dan le lagúri-ajoúnbei, ába jarámuduni luágu úrüwa játi, ladúga jaríjin luágu buídumeraü lan, janúfudetiña lueí lúrudu le líchugubei urúei lun jañáradawagüdúniwa wügúriña irájüñü. ²⁴ Láu lafíñen Moisés, dan le wügúrijali, májati lun lanügúniwa queísi tiraú liraú lurúeite Ejípto, ²⁵ jímein lumúti lasúfurirun jáma lánigu Búngiu lubáragiñe laganouñ buídu tídan lúban urúei, to lánina figou. Subúdi lumúti luágu madúra lan luwúyeri ugúndani ligía sarágu dan. ²⁶ Rísitimaati lasándiragun lúngua láu lasúfurirun únabuni lueígiñe Crístu le lúnbei liábin, sügú láu laganouñ lídan sun lirísin Ejípto, lugúndun luágu afáyeiruajäü le lúnbei líchuguni Búngiu lun, líchigei larítangun. ²⁷ Láu lafíñen Moisés luágu Búngiu, ába lígiruni Ejípto, manúfudeiga lueí ligáñi urúei, reídeiti derégüdagu lídan larítangun camá jamuga aríagu líña lun Búngiu le maríjinbei.

²⁸ Láu lafíñen Moisés ladúgei fédu le gíribei páscua, ába loúnajan abájichaguei tubéneri jában Israelítagu láu jítaü lun dánme lan le lásügürün ánjeli le lánina ouweni, máfarun lámuga ni ában jaraú Israelítagu le íbugañaü. ²⁹ Ladúga jafíñen Israelítagu luágu Búngiu, ába ladúgün Búngiu úma joun lídaangiñe dúna le gíribei Barána Funáti, lun gayára lan já sügürün eíbugeina camá jamuga múa le mábeiti. Dánti le jabúseerúnbei Ejíptona lun gíñe já sügürün quei jagía, ába ladáuragun dúna jáu, ába

jañáradagun.

³⁰ Láu jafíñen Israelítagu luágu Búngiu, ába jamácharun geyégua láu lubárierun ubúругu Jericó ságü bináafin luágu sédü wéyu, ába leíguadun louba lubárierun ubúругu ligía. ³¹ Affíñetu Raháb, tó meja jóru, luágu Búngiu, ába tarámuduniña Israelítagu aríaajatiña túbiñe. Ladúga cátei le, máfarúnwatu lídan le jáfarawagún magáambaditiña lun Búngiu lídan fulásu ligía.

³² ¿Cába ámu cátei naríñaga? Loúguabei dan nun lun nabúrüjan luágu Gedeón, Bárac, Sansón, Jefté, David, Samuél luma jawágu profétagu. ³³ Láu jafíñen, siríguatiña buri fulásu, agúmadija jagía buídu, íderagua lumútiña Búngiu queisi laríñaguni joun. Darú lumuti Búngiu jayúma liñún jaweí, ³⁴ ñegútiña wátu geméti janárimeti, séfutiña luef jáfarawagún jilágubei táu efeín. Ába jéredun ja mérebaña, ñúbintiña lun gabáfubaña lan wuríburugu, ába jásiiragúniña jáganiñu. ³⁵ Ñíñanu wúriña ásaaragüdúwatiña jadújeñu lídaangiñe ouweni joun.

Añájein gíñe jíbiri, jiláguatiña lídan luweírín asúfuriruni ladúga jamájan jíchuguni janágan luágun Búngiu lun jamúga gayáraabei lan jígirawagüdúniwa. Jímein jamúti jáfarawagún jilágubei luágu líri Búngiu lun gayáraabei lan jásiigürün lídaangiñe ouweni lídoun ában ibágari le buídutimaati siélu. ³⁶ Jíbiri, áfagatiña léjerajoún jáu, abeichúni, agúrurawagúni láu güringüri, luma adaürúni furísunrugu. ³⁷ Áfarawagúatiña láu dúbü, asíarajouátiña jamídan jámagua, ouchawagúatiña lun jígiruni Búngiu, áfarawagúatiña táu efeín, anúrajatiña jábiñegiñe, ába jeréderun eíbugañajádügü, darúgu jóugua láurügü jára mudún luma jára gábara, fugiábugu, láu idíjeri, ouserúa wuríba. ³⁸ Güriquia buri jagía ja ní lubei ubou madúna

lumútiña, ebugañajádügü jáña buga lídan buri fulásu mageírawati, áraabu, lídan buri lilúlun dúbü weínamuti lúma lídan buri júyu le múaruguti. ³⁹ Sun jagía, láu sun buídu lan affíneni le jawágubei ligíbugiñe Búngiu, merésibirun jamúti lé buga uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan joun lumútuniña, ladúga machúlü lan Wasálbaragüle ubouágun lídan jadáani, ⁴⁰ labúseerun Búngiu lun lídaanrügüba lan ában wáma jayábin lun jerésibiruni abíniruni le líchugubei Crístu joun lánigu.

12

Rúwamei waríjin luágun Jesúsú

¹ Ítara líña meja jagáburidun sun jíbe gürígia jagía lídan dan le sügújalibei, láu jaffínen luágu Búngiu. Ában jémpulu jagía woun lun ítara méme lan wagáburi. Ibágarile, queísigubeirügü ában eíbaaguni, gidáwamei sun le erédejabiliwa wawáriua, lúma figou le agúrágubalíwa, adúga wamei eíbaaguni le wabáragiñebei láu gurásu, láu sun wafíñen luágu Jesucrístu. ² Rúwamei waríjin luágun Jesúsú, le ídaangiñebei liábin wafíñen, le gíñe abuiduragüdübalin wafíñen le gumúti. Súfuriti Jesúsú luágu gurúwa, mebéresenga ligía láu nibúsigarídüna lan luwúyeri ouweni ligía, lugúndun subúdi lání luágu lásun lánme lasúfurirun, lagúndaaruba lan, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu.

³ Lídan le jóuchawagúniwa, samína jumá lubeíti luágu lání Jesúsú jémpulu, luágu lawánduni sarágu súfuri jámagiñe gafígountiña, ligía mabúchadalá lubei juágu, máburujan ligíame jarúna. ⁴ Machúlügidün lúmoun ouweni lídan jageíndagun lúma figou quei ligía. ⁵ ¿Bulíei jumásan dimúrei le líchugubei Búngiu jun queísi lirájüñü? Láriñajare tídan Lerérun.

Niraiü, míchigabá mabájüdüni luágu abeichúni le líchugubei Babúreme Búngiu buágu lídan le wuríba lan bigáburi,

máburujan ligíame barúna dan le ladeínjan bun.

⁶ Lugúndun arúfudajati Búngiu joun ja jínsiñebaña lun, beílumutiña gíñe ja lerésibirubaña queísi lirájüñü.

⁷ Áfaga jumeí abeichúni lúmagiñe Búngiu, lugúndun louuseruñadün queísi lirájüñü. ¿Níjein funági isáani mabeíchun lumúti lúguchi? ⁸ Ánjaün mabeíchun lan Búngiu, queísi labeíchuniña sun lisáanigu, mámarügü jíña lisáanigu ja tímatimaatiña, bástadi jugúya. ⁹ Dán meja le ñúbürigidiwa, beíjamutíwa meja wagúbürigu, áni inébetiña meja woun. Lúntimaati wagáambuni Wáguchi le siélubei, lun gabágaribadiwa lan. ¹⁰ Jabeíchuniwa meja wagúbürigu ya ubouágu lúnrügü murúsun ibágari le, lun jagúriajaníwa buídu según jabáfu, ánjeinti Búngiu, lun waságarun buíti lídaangiñe labeíchuniwa, labeíchawa lun ladúgüniwa lun buídu wamá ítara quei buídu lan. ¹¹ Inárüni luágu úa lan abeichúni áuti wagúndaara lídan le werésibiruni, gárirügüti woun, ánjeinti ja afúrendeirubaña lídaangiñe abeichúni, ibíjatiña ában ibágari lánina ísuruni lúma darángilaü lídaangiñe abeichúni ligía, lárigiñe.

Mamájara wamá lun Búngiu

¹² Rújuma lubeíti iséri érei lun jarúna le bucháalibeí uágu lárigi asúfuriruni, lúma lún buri jigáchürügü le débilijalibeí, ¹³ áluaja jumeí úma le surúbei. Mígira jumá lébuna chugéguau lídan úma lueí jeíguadun ja débiligiñebaña lídan jafíñen, íderaguarügü jumáña lun jóúdin jabáruaguouún lídan jafíñen.

¹⁴ Joucha jumá lun lídan jumá darángilaü jáma sun gürígia, abágarideina ában ibágari le jarúmati, lugúndun le wíyebei igáburi, siñábei lachúlürün lúmoun Búngiu. ¹⁵ Touñigi jumá lueí njein lan ában jídaangiñe meíbugunti buídu lúma Búngiu, ábame leféridiragüdüni jaffñen jíbiri queísi ladúgüni jíduru gífiti le abíñaragubalin sun le agúurubei luágu. ¹⁶ Úa la ni ában jídaangiñe agámariduti mamárieidunga, míchugun ligíame mebéreseni luágu cátei le lánina Búngiu. Ligía cátei le meja ladúgübei Esaú, ába lalúguruni lirícha queísi íbugañaü luágu ában asíedu eígini. ¹⁷ Subúsiti jun luágu lárigiñe lán buga ladúgüni, buséngili yebe lerésibiruni labínirun lúguchi queísi íbugañaü, mabjín láali, siñáali lasáansiraguni lúguchi le adúga lálalibei láu sun layájuañan Esaú láu igárigu.

¹⁸ Jugúya, mayárafaduntün lun cátei le gayáraabei jasándiruni queísi lasúseredun joun Israelítagu dán meja le jerésibiruni binádu lidáradun Búngiu jáma. Yaráfatiña meja lun wúbü le Sión, le durúngubei láu wátu geméti, le ñí lubei njein lán meja lubúriga lúma luríbouga, ¹⁹ magáambun jumúti gíñe lamúri fídu lúma lumálali Búngiu le adímurejabei joun. Ja agáambubalin umálali ligía, ayúmuraguatiña lun jebé lan ladímurejan joun. ²⁰ Jadúgünbalin líra lugúndun luweírín janúfude lueí lagúmadíjan Búngiu, ladúga laríñajare. “Le íchuguti lugúdi luágu wúbü, afarúalá jilágubei láu dúbü o táu lan ában efeín, íbini ában lan anímaalu”, ladúga fulásu ligía, njein Búngiu ñi. ²¹ Weíríti lanúfunejabu cátei le jaríjubei, darí lun laríñagun Moisés guánarügü. “Nadádagaruña láu anúfudei.”

²² Ánjein jugúya, lábugiñe iséri darádu, ñúbinjadün lun

cátei weíriti sügú láu le únbei jayábin já buga lábugiñebaña binádu darádu. Yaráfaadün lun wúbü Sión le siélubei, lílanaadün lubúrugute Búngiu le wínwanbei, le ában Jerusalén le siélubei, le ñí lubei jagánawa sun ánjeligu, ja ájuduragubaña lun jíchugun uweírighuni lun Búngiu. ²³ Lídaañadün jadámurin lirájüñü Búngiu ja bürúwañubaña íri siélu. Lun Búngiu le agúseragüdubalíña sun gürígia jayárafada, lídaañadün ában jáma ja ouwegubaña ja buídubaña igáburi ubouágu, áni buíngüda lumúti Búngiu lubuídun jagáburi siélu. ²⁴ Núbinjadün lun Jesúsu, le býei lun iséri darádu, bajíwaguaadün láu líta Jesúsu lun lachibúniwa jifígoun, le ábanbei cátei weíriti-maati sügú láu le labúseerúbei líta Abél—lun lagúser-agüdúniwa Caín luágu láfaruni Abél jilágubei.

²⁵ Ligía mamájara jumá lubeí jagáambuni Búngiu. Meséfujaña ligía meja Israelítagu ja mebéresenbaña láu Búngiu, dán buri meja lerérunbei joun lídaangiñe Moisés, le ábanbei lílana ubou, gúbume siñá lan weséfurun ánjein wíchiga wanágan luágun Búngiu lídan le ladímurejan woun lídaangiñe Liraú, le lílana siélu. ²⁶ Jingígüda lumúti meja lumálali Búngiu ubou lídan dan ligíra, ánjeinti guetó laríñajare. “Nánjingichagüdúbeiya mámarügü ubou, ásta gíñe siélu.” ²⁷ Dan le laríñagun “nánjingichagüdúbeiya”, míni lan luágu lagídarúba lán buri cátei le márügüdünbei luágu ébuu derébuguti, ábame leréderun le siñábei lánjingichúniwa. ²⁸ Arúejani le líchugubei Búngiu woun siñáti lánjingichún. Rúwama lubeíti eteíngiruni lun Búngiu luágu líra, judúgua wamá lun láu inébesei lúma gúnfuli queísi labúseerun, ²⁹ lugúndun lagúmuchaguagüdúbei Wabúngiute sun cátei le mabuídunti queísi lagúmuchaguagüdün wátu geméti cátei.

13

Ída lúba lan wagúndaaragúdüni Búngiu

¹ Jínsiñegua méme jumá júmagua queísi idújeñu lueígiñe Jesucrístu. ² Mabúlieida jumeí lun jebélaagüdüniña achúlürütiña júbiñoun láu ugúndani. Sarágu jáña gürígia, rújaña ubáraü joun ánjeligu láu jadúgüni cátei le, ibídiñoun joun.

³ Jarítagua jumá jawágu adaürütiña, queísigubeirügü jamúga gíñe jadaürüña lan jáma. Jarítagua jumá jawágu ja ouserúabaña wuríba, quei níjein lan gíñe ában úgubu juágu le gayáraati lasúfurirun.

⁴ Buíti cátei lun jagámaridun, áni lúnti júmagua jumá darí lun jounwen. Ja asáansijatiña jámari lagúseragüdübaña Búngiu, lagúseragüdübaña gíñe ja adúgübaña salúfuri.

⁵ Míchiga jumeí jínsiñejabu luágun seínsu, gúnda jumá láu le júmati, lugúndun líchugubei Búngiu le jemégeirubei jun. Aríñagaali. “Natoúnigirubadibu, mígirun nábume.”

⁶ Gayáraati lubefiti waríñagun láu affíñeni.

Nabúreme Búngiu íderagubalina, manúfudebadina.

Siñáti jadúgün gürígia ni cáta náu ánjeingubeirügü busén Búngiu.

⁷ Jarítagua jumá jawágun ja arúfudajañabaña jun, ja apúrichijabalín ugánu láni Búngiu jun, samína jumá luágu buíti le ñúbinjalibei lídaangiñe jabágari, falájumei jém-pulu le láni jaffíñen.

⁸ Masáansiragunti ligáburi Jesucrístu, ligía meme gúñaarü, ugúñe, lúma súnwandan. ⁹ Mafálara jumá arúfudajani le ámuñegueinarügüti lueí le larúfudajabei Jesús. Resíbitá wawáni érei lúmagiñe línsiñejabu Búngiu, siñáti terésibirun wawáni ni cáta lúmagiñe lúru du buri luáguti

eígini. Igáburi ligía, miábinti lun ladúgüba lan buíti joun ja afálarubalin.

¹⁰ Wagía afiñetiña luágu Crístu, ibíjatiwa gíñe ában latáriü, le gurúwabei le uágubei louwe Crístu luágu wafígoun. Ja asgírubaña láu binádu jagáburi juríu, siñáti gafánran jamá lídan le líchugubei lounwen Crístu.

¹¹ Jafádirin juríu le íñutimaabei belúgüda lumúti játa anímaalú lídoun Fulásu Sándutimaati quei adágaragüdüni luágu figou, jágubu anímaalugu jagía, bougudi lueí ubúругu lágudúa. ¹² Ítara líña gíñe jiláti Jesúsu bougudi lueí ubúругu lun lachíbuni wafígoun láu líta guánarügü.

¹³ Queímoun lubeíti lun Jesúsu, bougudin lueí fulásu, bougudin lueí binádu igáburi, asúfurireína únabuni luágu líri queísi lasúfurirun wawágu. ¹⁴ Lídan uboué le, úati ni ában fulásu wáma le adúraruti lun sun dan, wálua-jañein ubúругu le lúnbei ñíjinbadiwa lan lárigiñe ibá-gari le. ¹⁵ Ligía lúnti lubeí wíchugun eteíngiruni lun Búngiu súnwandan lídaangiñe Jesucrístu le wafádiriñe-bei. Eteíngiruni ligía, ligía luwúyeribei adágaragüdüni le labúseerúbei Búngiu wámagiñe. ¡Rúwama lubeíti uweíri-guni lun láu wayúma! ¹⁶ Mabúlieida jumá jadúgüni le buídubei, lúma lun jafánreinruni júmati jádan ja mabíjin-baña, lugúndun niján buri cátei le áubei lagúndaara Búngiu.

¹⁷ Gagáambadi jumá joun ja arúfudajabaña jun, derégegua jumá júngua joun, lugúndun jagía oúnigirubarun juwáni, áni quei jasúbudiruni, gásu jagúserun ligíbugiñe Búngiu luágu jatoúnigirunün. Jóúcha jumá lun medéreragüdün jumáni jawádigimari, lugúndun mabuídunbei jamúga gíñe líra jun.

¹⁸ Ayúmuragua jumá lun Búngiu wawágu, choúru wamúti luágu darángilañu líña lan warítangun quei busén wabeí buídu lan wóuserun lídan sun cátei. ¹⁹ Amúriajatina

júma lun jayúmuragun lun Búngiu lúnya gayáraabei lan nídin aríjaün madíse.

Abíniruni buri lúma lagúmujoún buri mábugaü

²⁰ Ayúmuraguatina lun Búngiu, le íchugubalin darángi-laü, le gíñe ásaraagüdübalin Wabúreme Jesucrístu lí-daangiñe ouweni, lun líchuguni sun ubáfu le busénwabei jun, lun jadúgüni lugúndan. Wabúreme Jesucrístu ában le atoúnigiruti lumútuniña buídu queísi ában atoúnigiruti mudún. Ítara líña ladúga líta, le achoúrurubalin lidáradun Búngiu, le adúrarubei lun sun dan, wáma.

²¹ Ayúmuraguatina gíñe lun Búngiu lun luwádigimaridun jídan, lídaangiñe Jesucrístu, lun gayáraabei lan jíchugun ugúndani lun. ¡Uweírighuni lun Crístu lun sun dan! Ítaralá.

²² Nidújeñu, ayúmuraguatina jun lun jerésibiruni dimúrei le abúrúja náalibei jun tídan murúsun gárada to. ²³ Niján ában ugánu jun— ¡furíjali wadúje Timotéo furí-sunrugugiñe! Ánjein ñúbin yájoun, nanúgübei númagua dánme le nídin aríjaün.

²⁴ Mábuga níña joun sun tábutigu ligílisi lúma joun sun jíbiri wadújeñu lídan wafíñen. Mábuga jáña wadújeñu ja Itálianu jun.

²⁵ Binílaün Búngiu sun jugúya, ítaralá.

Lerérún Búngiu To Lánina Iséri Darádu New Testament in Garifuna (HO:cab:Garifuna)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Garifuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Garifuna [cab], Honduras

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Garifuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25
